

Oblicza fotografii - typy fotografii, a jej treść i dopuszczalność modyfikacji zdjęcia.

Anna Benicewicz-Miazga

Od momentu wynalezienia aparatu, fotografowie szybko podzielili się na dwie grupy – „dokumentalistów” i „postępowców”. Pierwsi uważali, że fotografia jest sztuką dokumentacyjną, a jej charakterystyczną cechą jest mechaniczność zapisu. Drugi uważali, że fotografia jest niezależną dziedziną sztuki, lecz blisko spokrewnioną z malarstwem i grafiką. Fotografowie „postępowi” tworzyli zgodnie z obowiązującymi w sztuce trendami, szukając nowych środków wyrazu. Należeli do nich przedstawiciele ruchu **piktorialistycznego**, który zapoczątkował fotografię artystyczną. Oni jako pierwsi zaczęli ingerować w zdjęcie, w trakcie jego wykonywania, a następnie w ciemni.

Ingerencja w zdjęcie

Czysta fotografia analogowa „bez obróbki” nie istnieje, bo każda czynność wykonana w ciemni, a także poza nią, jest już obróbką. Fotografia cyfrowa „bez obróbki” także nie istnieje, bo obraz ukazujący się na ekranie aparatu, to efekt przetwarzania przez oprogramowanie w urządzeniu rejestrującym. Plik JPG jest plikiem przetworzonym. Zatem wybór konkretnego modelu aparatu cyfrowego, z konkretnym oprogramowaniem, jest formą manipulacji. Surowy plik RAW przetworzyć

trzeba, aby móc zrobić odbitkę/zobaczyć zdjęcie na ekranie monitora.

Wybór kadru, ogniskowej obiektywu lub momentu wykonania zdjęcia także jest manipulacją, gdyż fotografujący dokonuje niejako za odbiorcę wyboru, co on zobaczy.

Doskonale kwestię ingerencji w zdjęcie rozwiązały organizacje, które nadają patronat międzynarodowym Salonom Fotograficznym. Fotografie, które nie powinny przechodzić zbytnej ingerencji, mają dozwolone, poza edycją przy wywoływaniu pliku RAW, kadrowanie.

Ciemnia cyfrowa niewiele różni się od ciemni tradycyjnej, a wiele efektów w oprogramowaniu do obróbki zdjęć to kopie efektów uzyskiwanych w ciemni lub w konkretnym procesie chemicznym na etapie tworzenia obrazu. Wybór drogi uzyskania danego efektu ma zatem drugorzędne znaczenie. Należy także pamiętać, że oko ludzkie widzi zupełnie inaczej, niż urządzenie. To także może być argumentem do delikatnych korekt obrazu, aby zdjęcie przypominało to, co fotograf widział osobiście wykonując zdjęcie.

Podstawowa obróbka cyfrowa:

Podstawową obróbkę można przeprowadzić niemal w każdym programie umożliwiającym edycję zdjęć.

- prostowanie – krzywy horyzont, korekta linii prostych, których zakrzywienie wynika ze specyfiki obiektywu.
- kadrowanie – wybranie takiej całości zdjęcia, poprzez odcięcie fragmentów brzegowych, jakie uzyskalibyśmy mając do dyspozycji obiektyw z większą ogniskową; także uzyskanie kadru kwadratowego
- poprawa kolorystyki i nasycenia całości kadru
- korekta balansu bieli całości kadru
- korekta kontrastu i jasności całości kadru
- zmiana koloru na monochromat całości kadru

Obróbka zaawansowana:

- HDR
- deformacja, wycinanie lub dodawanie drobnych elementów w kadrze, ale bez zmiany charakteru fotografowanego obiektu
- zmiana kolorystyki wybranych elementów
- nakładanie filtrów efektowych

Obróbka kreatywna:

- usuwanie lub dodawanie dużych elementów, które zmieniają charakter zdjęcia
- dodawanie efektów świetlnych, atmosferycznych itp
- znacząca zmiana kształtu elementów
- tworzenie alternatywnego obrazu z elementów z kilku innych fotografii

Etyka i zasady

Są dziedziny fotografii, w której nie wolno w żaden sposób ingerować w zdjęcie, inne gdzie dopuszczalna jest ingerencja podstawowa, a także takie, w których można pozwolić sobie na więcej, choć w niektórych przypadkach jest to kwestią etyki.

W przypadku zdjęć dokumentalnych np. kartograficznych, reprodukcji, inwentaryzacyjnych czy badawczych, ingerencja w zdjęcie jest zabroniona prawnie. Zdjęcia takie nie są objęte prawem autorskim, z uwagi na to, że stanowią „inwentaryzację” obiektu lub wydarzenia, a fotografujący w żaden sposób nie odgrywał roli twórcy, który ma wpływ na zdjęcie.

W fotografii reportażowej przyjęta jest norma dopuszczalnej ingerencji polegającej na obróbce podstawowej (opisanej wcześniej, jako przykład dopuszczalnej obróbki przy konkursach fotograficznych) – jak przekadrowanie, kontrast, nasycenie, jasność. Dylematy etyczne pojawiają się, kiedy fotograf zaczyna interpretować rzeczywistość na etapie wykonywania zdjęcia np. wybierając obiektyw silnie zniekształcający obraz lub celowo i z rozmysłem ingerując w treść zdjęcia. Inną kwestią etyczną np. w fotografii reportażowej jest pokazywanie ludzi w sposób nieobiektywny w ich działaniach. Także celowy wybór nieobiektywnych kadrów i momentów wykonywania zdjęcia.

Manipulacja w fotografii krajoobrazowej także budzi wiele kontrowersji. Przeciwnicy jakiegokolwiek manipulacji ścierają się z estetami, dla których surowy materiał RAW jest dopiero punktem wyjścia do własnej interpretacji. Wszystko jest kwestią przeznaczenia fotografii.

TYP / ZASTOSOWANIE	TREŚĆ	RETUSZ DOPUSZCZALNY	MIEJSCE FOTOGRAFOWANIA
	CREATIVE REALITY FOTOMONTAŻE FOTOMANIPULACJE FOTOMOZAIKI itp	PEŁNA MODYFIKACJA	WE WNĘTRZU STUDYJNA
	ARTYSTYCZNA ESTETYCZNA PORTRET AKT ARCHITEKTURA WNĘTRZE MARTWA NATURA KRAJOBRAZ OKOLICZNOŚCIOWA, itp	ZAAWANSOWANY RETUSZ	WE WNĘTRZU STUDYJNA
	UŻYTKOWA KOMERCYJNA REKLAMOWA PORTRET AKT MODA ARCHITEKTURA WNĘTRZE MARTWA NATURA/PRODUKT KRAJOBRAZ OKOLICZNOŚCIOWA, itp	ZAAWANSOWANY RETUSZ	WE WNĘTRZU STUDYJNA
	PRZYRODNICZA KRAJOBRAZ MAKRO ZWIERZĘTA ROŚLINY	PEŁNA MODYFIKACJA	NIE DOTYCZY
	REPORTERSKA PRASOWA EVENTOWA SPORTOWA OKOLICZNOŚCIOWA itp	PEŁNA MODYFIKACJA	WE WNĘTRZU
	DOKUMENTACYJNA TECHNICZNA POLICYJNA NAUKOWA SĄDOWA itp	CAŁKOWITY ZAKAZ INGERENCJI	WE WNĘTRZU STUDYJNA

@Anna Benicewicz-Miazga

 PEŁNEROWA
 WE WNĘTRZU
 STUDYJNA
 NIE DOTYCZY

 PEŁNA MODYFIKACJA
 ZAAWANSOWANY RETUSZ
 PODSTAWOWY RETUSZ
 CAŁKOWITY ZAKAZ INGERENCJI

Na większą swobodę w cyfrowym kształtowaniu obrazu mogą pozwolić sobie fotografowie reklamowi. Standardem jest, że zdjęcia reklamowe bardzo intensywnie obrabia się komputerowo. Korekcja minimalna jest podstawą, a od lat także modyfikacje zaawansowane. Tu problemem staje się przekroczenie cienkiej granicy pokazania rzeczywistego produktu w perfekcyjnej formie, a pokazania produktu odrealnionego. Zdjęcie musi odzwierciedlać istniejący w rzeczywistości towar, być rzetelną informacją na temat tego, co przedstawia.

Poniższy schemat przedstawia typy fotografii w zależności od zastosowania, treści i miejsca wykonania, a dopuszczalną ingerencję w zdjęcie. Granice rodzajów, zastosowań oraz ingerencji są w wielu przypadkach umowne, a wiele z tych typów przenika się wzajemnie. Jedno zdjęcie można przypisać do wielu grup.

Skrót zaczerpnięty z art „Obrabiać czy nie obrabiać?” autorstwa A.Benicewicz-Miazga oraz Z.Skuzu